

จิรพิศ สุวรรณวงศ์ : การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของขวัญในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (DEVELOPMENT OF A CAUSAL MODEL OF MORALE OF TEACHERS IN EDUCATIONAL OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ.ดร.เอมอร จังศิริพรพรรณ, 257 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ประการแรก เพื่อศึกษาระดับขวัญในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประการที่สอง เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของขวัญในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และประการสุดท้ายเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของขวัญในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 750 คน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 7 ตัวแปร คือ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยลักษณะการบริหาร ปัจจัยสัมพันธภาพในการทำงานของครู ปัจจัยบรรยากาศภายในโรงเรียน ปัจจัยภาวะแวดล้อมภายนอกโรงเรียน ปัจจัยทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของครู และขวัญในการปฏิบัติงานของครู ตัวแปรแฝงทั้งหมดวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้จำนวน 31 ตัวแปร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย การวิเคราะห์ความแปรปรวน (one-way ANOVA) การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ด้วยโปรแกรม SPSS และการวิเคราะห์หัตถิพธ (path analysis) ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL 8.72)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับขวัญในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูมีขวัญในการปฏิบัติงานด้านรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกันสูงสุด และครูมีขวัญในการปฏิบัติงานด้านเต็มใจในการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ อยู่ในระดับปานกลางเพียงด้านเดียว การเปรียบเทียบระดับขวัญในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล และภูมิภาค ดังนี้

1.1 เมื่อเปรียบเทียบระดับขวัญในการปฏิบัติงานของครู จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิการศึกษา ตำแหน่ง เงินเดือน และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลด้านเพศเพียงด้านเดียว มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยครูเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของระดับขวัญในการปฏิบัติงานสูงกว่าครูเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 เมื่อเปรียบเทียบระดับขวัญในการปฏิบัติงานของครูจำแนกตามภูมิภาค พบว่า ครูในภูมิภาคต่างกัน มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูในภาคใต้มีระดับขวัญในการปฏิบัติงานสูงกว่า ครูในภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลจากการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของขวัญในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ขวัญในการปฏิบัติงานของครู ได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของครูสูงสุด รองลงมาคือ ปัจจัยสัมพันธภาพในการทำงานของครู และขวัญในการปฏิบัติงานของครู ได้รับอิทธิพลรวมและอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด จากปัจจัยลักษณะการบริหาร โดยส่งผ่านมายังตัวแปรปัจจัยสัมพันธภาพในการทำงานของครู ปัจจัยบรรยากาศภายในโรงเรียน และปัจจัยทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของครู รองลงมาคือ ปัจจัยบรรยากาศภายในโรงเรียน และปัจจัยภาวะแวดล้อมภายนอกโรงเรียน โดยส่งผ่านมายังปัจจัยทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของครู

3. โมเดลเชิงสาเหตุของขวัญในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติ $\chi^2 = 140.97$, $df = 177$, $p = 0.978$, $GFI = 0.984$, $AGFI = 0.956$ และ $RMR = 0.0105$ โมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรขวัญในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้ร้อยละ 86

##498366627: MAJOR EDUCATION RESEARCH

KEY WORDS: MORALE OF TEACHER/LISREL MODEL/PATH ANALYSIS

JEERAPIT SUWANNAWONG: DEVELOPMENT OF A CAUSAL MODEL OF MORALE OF
TEACHERS IN EDUCATIONAL OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS UNDER THE OFFICE
OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION. THESIS PRINCIPAL ADVISOR : ASSOC. PROF.
AIMORN JANGSIRIPORNPAKORN, Ph.D., 257 pp.

The purposes of this research were 1) to study a level of morale of teachers in educational opportunity expansion schools, 2) to develop a causal model of morale of teachers in educational opportunity expansion schools, and 3) to examine the consistency between the developed a causal model and empirical data. The research sample was 750 teachers in educational opportunity expansion schools under the office of the basic education commission. Data consisted of 7 latent variables: individual characteristic factor, administration characteristic factor, relationship among teachers factor, internal school climate factor, external school surrounding factor, teachers' attitude toward working factor and teachers' morale; 31 observed variables measuring those 7 latent variables. Data were collected by questionnaires. Descriptive statistics, one-way ANOVA, Pearson's product moment correlation coefficient were analyzed by SPSS, whereas path analysis were implemented using LISREL 8.72.

The major findings were as follows :

1. As a whole, the morale of teachers in educational opportunity expansion schools was in the high level. Considering each aspect of teachers' morale, teachers' morale in owner accompany with school aspect is in the highest level. Teachers' morale in willing to follow the school rules, aspect is moderate level. The comparisons of teachers' morale considering teachers demographic data and geographical region were as follow:

1.1 The comparison of teachers' morale considering gender, age, educational background, position, salary, and work experience revealed that teachers' morale was statistically significant different only in gender. Female teachers' morale was statistically significant higher than male teachers' morale at .01 level.

1.2 The comparison of teachers' morale considering geographical region revealed that teachers' morale was statistically significant different among different geographical region at .01 level. Morale of teacher in the southern region was statistically significant higher than those in the middle and the north eastern region at .05 level.

2. According to the developed model, it had found that the teachers' attitude toward working factor had the highest direct effect on the teachers' morale, followed by the relationship among teachers factor. In addition administration characteristic factor had the highest total effect and indirect effect on teachers' morale, through the relationship among teachers factor, internal school climate factor, and teachers' attitude toward working factor, followed by internal school climate factor and external school surrounding factor, which had indirect effect on teachers' morale through teachers' attitude toward working factor.

3. The causal model of morale of teachers in educational opportunity expansion schools was valid and fit to the empirical data with $\chi^2 = 140.97$, $df = 177$, $p = 0.978$, $GFI = 0.984$, $AGFI = 0.956$ and $RMR = 0.0105$. The model could explain the variance in the morale of teachers in educational opportunity expansion schools for 86 percent.